

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 6 febr. 1896, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående allmänt tingssammanträdes likställighet i vissa fall med häradsting, lag angående ändring i vissa fall af tiden för insändande af förteckning å lagfarter, lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdabalken och lag angående ändrad lydelse af 8 kap. 1 § giftermålsbalken.

Genom proposition, n:o 14, af den 24 nästlidne januari har Kongl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

1:o. L a g

angående allmänt tingssammanträdes likställighet i vissa fall med häradsting.

Härigenom förordnas som följer:

Der, enligt lag eller författning, talan bör anhängiggöras eller annan åtgärd vidtagas sist å det ting, som först infaller sedan visst förhållande inträdt eller viss derifrån räknad tid förflutit, skall i tingslag, der ting hållas enligt förordningen den 17 maj 1872, hvad föreskrifvet är fullgöras senast å det allmänna tingssammanträde, som först hålles efter det förhållandet inträdt eller den angifna tiden derefter förflutit. Ankommer på rätten eller domaren att förordna, att åtgärd skall vidtagas å visst ting, varde i tingslag, hvarom nu är sagdt, förordnandet efter ofvan stadgade grunder lämpadt.

Bih. till Riksd. Prot. 1896. 7 Saml. 4 Häft. (N:is 5, 6.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1897; dock må åtgärd, därför tid ej är af rätten eller domaren utsatt och som enligt ofvan gifna bestämmelser skall vidtagas å visst sammanträde under nämnda års vårting, företagas äfven vid senare sammanträde under sagda ting.

2:o. L a g

angående ändring i vissa fall af tiden för insändande af förteckning å lagfarter. .

Härigenom förordnas som följer:

I tingslag, der ting hållas enligt förordningen den 17 maj 1872, skall hvad i 17 § af förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 juni 1875 finnes stadgadt om tid för insändande till Konungens befallningshafvande af förteckning å beviljade lagfarter tillämpas allenast i fråga om sådana lagfarter, som meddelas å särskildt, för tingets afslutande hållet sammanträde, men för hvarje allmänt sammanträde under tinget skall sådan förteckning insändas inom en månad efter sammanträdet slut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1897.

3:o. L a g

angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdabalken.

Härigenom förordnas, att 9 kap. 4 § ärfdabalken skall erhålla följande förändrade lydelse:

Nu är boet upptecknad; då bör en afskrift af bouppteckningen hos domaren ingifvas inom en månad derefter; men i häradsrätten vid det ting, som näst efter en månad infaller. Är någon af arfvingarne omyndig eller utrikes stadd, varde ock den rätt hos domaren intecknad, som omyndig eller utrikes vistande i arvet eger.

4:o. L a g

angående ändrad lydelse af 8 kap. 1 § giftermålsbalken.

Härigenom förordnas, att 8 kap. 1 § giftermålsbalken skall erhålla följande förändrade lydelse:

Vilja man eller qvinna, der hon ej under giftoman står, eller giftoman å mös vägnar, göra förord sig emellan före äktenskapet; då skola de det

skriftligen och med tvenne vittnen upprätta, innan vigsel sker. Ej må förord göras om annat än makarnes giftorätt eller förvaltningen af hustruns enskilda egendom. Förord må ej heller göras till förfång för dem, som bättre rätt till någonderas egendom å den tid hafva. Äktenskapsförord skall öppet ingifvas till rätten i den ort, der makarne hafva sitt bo och hemvist, eller sätta sig neder att bo, i staden inom åttonde dagen och på landet sist å det ting, som infaller näst efter en månad sedan vigsel skett, och låte rätten det i protokollet införas. Är vigsel å annan ort förrättad, och kan förty den lagföljd ej ske, som nu föreskrifven är, då skall förord inom sagda tid hos rätten i vigningsorten företes, och varde det, då makarne till boningsorten kommit, sist inom en månad i stad, och å landet vid det ting, som näst efter tre månader infaller, till rätter domstol ingifvet, med bevis af rätten i vigningsorten, att det der företedt varit. Är ej med förord så förfaret, som nu sagdt är; vare det kraftlöst. Hvar som begär, ege att hos rätten undfå del af äktenskapsförord.

I anledning af en vid 1894 års riksdag inom Andra Kammaren väckt motion beslöt Riksdagen att i skrifvelse till Kongl Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande af förslag till sådan ändring i 11 kap. 2 § jordabalken samt uti gällande lagfarts- och inteckningslagar, att i de domsagor, der allmänna sammanträden hölles, sådana sammanträden i fråga om tidsbestämmelser måtte hafva samma betydelse som ting i öfriga domsagor. Vid föredragning i statsrådet den 15 november 1895 af Riksdagens ofvannämnda skrifvelse förklarade sig statsrådet och chefen för justitiedepartementet — under hänvisande dertill, att jemväl enligt andra lagrum än de i Riksdagens skrifvelse omförmälda tiden för vidtagandet af en eller annan åtgärd vore bestämd med hänsyn till visst ting, eller det ock vore föreskrifvet, att viss åtgärd skulle för hvarje ting vidtagas — anse, att en begränsning af ifrågasvarande ändring till 11 kap. 2 § jordabalken samt lagfarts- och inteckningsförordningarna så mycket mindre syntes böra ifrågakomma, som äfven i andra än de af Riksdagen afsedda fall samma skäl talade för tingssammanträdes likställande med ting. Å andra sidan gäfve, enligt departementschefens åsigt, en granskning af de särskilda i lagar och författningar förekommande stadganden, hvilka skulle beröras af en allmän bestämmelse om tingssammanträdes likställande med ting, vid handen, att en sådan likställighet i vissa fall icke vore af något verkligt behof påkallad eller ens lämplig. Departementschefen påpekade emellertid, att flertalet af ifrågasvarande lag-

bud företedde öfverensstämmelse derutinnan, att det ting, vid hvilket föreskrifven åtgärd borde vidtagas, vore bestämdt med hänsyn till någon föregående rättshandling eller annan tilldragelse, så att åtgärden skulle vidtagas sist vid det ting, som infölle antingen omedelbart efter tilldragelsen eller sedan viss tid derefter förflutit. Det vore under sådana förhållanden uppenbart, att det för en snabbare afveckling af rättsförhållandena vore af ej ringa betydelse, om i domsagor, der 1872 års förordning lände till efterrättelse, tidsbestämmelsen hänförde sig till tingssammanträde i stället för till ting. Lika uppenbart torde äfven vara, att i nämnda fall en förändring i det af Riksdagen angifna syfte utan olägenhet kunde genomföras. Tinget kunde nemligen lika väl som tingssammanträdet infalla kort efter tilldragelsen eller den annorledes bestämda tiden. Genom förändringen skulle tidrymden emellan tilldragelsen och åtgärdens vidtagande väl i allmänhet förkortas, men under inga förhållanden blifva kortare, än den redan enligt gällande lag kunde vara. Den skulle således, enligt hvad med fullt fog finge antagas, i hvarje fall blifva för ändamålet tillräcklig.

Hvad nu sagts gälde ej blott då den enskilde på grund af lagens föreskrift hade att vidtaga någon rättshandling å ett på nyssnämnda sätt angifvet ting, utan egde sin tillämpning jemväl då rätten eller domaren skulle efter enahanda grund förordna om tiden för handlingens utförande. En lagändring i det syfte, hvarom fråga vore, borde följaktligen omfatta båda dessa fall. Enligt departementschefens förmenande blefve i följd af ifrågasatta lagändring nödigt att vidtaga ändringar dels i 17 § lagfartsförordningen, dels ock i 9 kap. 4 § ärfdebalken.

I öfverensstämmelse med de af departementschefen angifna grundsatser hade förslag till ändring i gällande lagbestämmelser blifvit uppgjorda.

Vid den granskning, som dessa förslag undergingo i högsta domstolen, gjordes mot de ifrågasatta nya bestämmelserna i sak icke anmärkning i annat hänseende än så vidt desamma berörde det i 8 kap. 1 § giftermålsbalken förekommande stadgandet, att äktenskapsförord skulle, om vigsel egt rum i makarnes boningsort, på landet ingifvas till rätten å nästa ting, sedan vigsel skett. Denna tidsbestämmelse vore nemligen redan enligt gällande lag onödigt snäf, och det vore att befara, att betänkliga olägenheter af stadgandets bibehållande i oförändradt skick kunde komma att föranledas, derest tingsammanträden likställes med ting. Till förekommande häraf hemstälde högsta domstolen, att, samtidigt med den ifrågasatta förändringen rörande tingsammanträdena, 8 kap. 1 § giftermålsbalken ändrades så, att slutterminen för ingifvande af äktenskapsförord till häradsrätt i vigningsorten bestämdes till det ting, som infölle näst efter en månad, sedan vigseln skett.

Med föranledande af och i öfverensstämmelse med högsta domstolens omnämnda utlåtande utarbetades äfven det i föreliggande proposition innefattade förslag till ändrad lydelse af 8 kap. 1 § giftermålsbalken.

Då utskottet, som af kamrarne fått till sig hänvisad förenämnda proposition, icke har något att mot de deruti innefattade lagförslag erinra, föranlåtes utskottet hemställa,

att ifrågavarande proposition må af Riksdagen antagas.

Stockholm den 6 februari 1896.

På lagutskottets vägnar:

E. VON KRUSENSTJERNA.
